

#KOS: DRŽAVE ZAPADNOG BALKANA BI MOGLE OSTATI BEZ 700 MILIJUNA EURA AKO NE UBRZAJU REFORME#

Povjerenica za proširenje Marta Kos pozvala je u ponedjeljak države zapadnog Balkana da bi mogle ostati bez 700 milijuna eura Plana rasta ako ne provedu potrebne reforme, dok je pohvalila Ukrajinu i Moldaviju za dobar napredak.

“Ako se reforme ne dovrše do lipnja 2026., ili u slučaju Bosne i Hercegovine do prosinca 2026., regija bi mogla zauvijek ostati bez 700 milijuna eura“, rekla je Kos u raspravi u vanjskopolićkom odboru Europskog parlamenta.

Dodala je da je prošli tjedan pisala vlastima država zapadnog Balkana da ubrzaju usvajanje reformi jer će u suprotnom izgubiti dio sredstava predviđenih Planom rasta.

Europska unija je kroz Plan rasta za države zapadnog Balkana namijenila 6 milijardi eura za razdoblje od 2024. do 2027. Povlaćenje tih sredstava strogo je vezano za usvajanje rokova u jasno preciziranim rokovima.

Upozorila je Srbiju da bez provedenih reformi neće biti moguća isplata europskih sredstava.

“Trenutaćno procjenjujemo ispunjava li Srbija i dalje uvjete za plaćanje u okviru europskih finansijskih instrumenata. Sada ćemo čekati kako bismo vidjeli kako će Srbija reagirati na izvješće Venecijanske komisije o izmjenama pravosudnih zakona i jasno je da očekujemo da Srbija 100 posto ispuni ono što će reći Venecijanska komisija. “Očekujemo da će Srbija osigurati slobodu izražavanja, da će osigurati slobodu medija, inače nećemo moći platiti sredstva iz Plana rasta“, rekla je Kos.

Hrvatski zastupnik Tomislav Sokol (HDZ/EPP) rekao je u raspravi da su europska sredstva za Srbiju trebala bit odavno suspendirana.

“Fondovi za Srbiju odavno su trebali biti suspendirani. “, rekao je Sokol, dodajući da je ključni problem u tome što Srbija nakon devedesetih nije prošla nužnu politićku katarzu.

“Naprotiv, politika destabilizacije koju provodi jasno je vidljiva u Crnoj Gori, gdje su prosrpske i proruskke stranke dio vladajuće koalicije koja bi tu zemlju trebala uvesti u Europsku uniju. Takvi trendovi osobito su se oćitovali pri donošenju izmjene i dopune Zakona o unutrašnjim poslovima i Zakona o Agenciji za nacionalnu sigurnost koji su usvojeni kako bi se policijski sektor stavio pod potpunu politićku kontrolu prosrpskih i proruskkih snaga u Crnoj Gori“, rekao je Sokol. Postavio je pitanje povjerenici Kos zna li da su predstavnici vladajuće koalicije u Podgorici netoćno tvrdili da je Europska komisija tražila donošenje tih zakona, te može li Crna Gora, s takvim politićkim akterima u vlasti, uopće ispuniti uvjete za članstvo u Europskoj uniji.

Željana Zovko (HDZ/EPP) upozorila je na nepravedan odnos prema Elektroprivredi HZHB iz Mostara pri provedbi Mehanizma za ugljićnu prilagodbu na granicama (CBAM) u zemljama kandidatima.

Zovko je upozorila da trenutaćni pristup primjene CBAM-a dovodi do paradoksalne situacije u kojoj se kašnjavaju upravo oni operateri koji ispunjavaju klimatske ciljeve, navodeći kao

konkretan primjer Elektroprivredu HZHB iz Mostara, koja unatoč tome što svoju električnu energiju proizvodi pretežno iz obnovljivih izvora s nultim emisijama, podliježe visokim troškovima zbog primjene zadanih emisijskih vrijednosti temeljenih na nacionalnoj strukturi proizvodnje energije koja velikim dijelom dolazi iz fosilnih goriva.

“Takav pristup de facto penalizira proizvođače čiste energije i potkopava napore za dekarbonizaciju u zemljama koje su usko povezane s energetske tržištem Europske unije”, rekla je Zovko.

Povjerenica Kos je rekla da će pristupni ugovori s budućim članicama morati sadržavati sigurnosne klauzule kako bi se izbjegla pojava Trojanskog konja, uloge koju je godinama igrao odlazeći mađarski premijer Viktor Orban.

Prvi ugovor koji će sadržavati takve “osigurače” bit će onaj s Crnom Gorom, zemljom koja je najdalje odmakla u pristupnom procesu. Kos je najavila da će prije ljeta predstaviti financijski paket za Crnu Goru. (Hina)

